

АНОТАЦІЯ

Хмельницький А.В. Цифрова модернізація публічного управління в Україні: роль штучного інтелекту у формуванні суспільної цінності та забезпеченні керованості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, 2025.

Проведене дослідження спрямовано на вирішення актуального науково-прикладного завдання з поглиблення теоретико-прикладних основ і розроблення наукового підходу до формування механізму модернізації системи публічного управління на основі інтеграції штучного інтелекту в організовану систему цифрової держави. В основі роботи лежить авторська гіпотеза з тим припущенням, що впровадження штучного інтелекту у систему організації надання цифрових публічних послуг дозволить раціоналізувати використання людського ресурсу інституцій публічного управління із делегуванням останнім оперативної роботи вищих інтелектуальних рівнів за рахунок передачі всього обсягу простішої повторювальної роботи цифровим системам зі штучним інтелектом, що дозволить надавати громадянам у визначені законодавством терміни цифрові публічні послуги вищого ступеню аналітичного опрацювання, персоніфікованих та інклюзивних. Відповідний формат сприятиме підвищенню рівня довіри до держави та послуг, що вона надає з боку населення, спонукатиме до глибшої співпраці із нею та сприятиме гармонічнішому розвитку громадянського суспільства в Україні.

У межах проведеного дослідження було розроблено ґрунтовний методологічний підхід до формування механізму модернізації системи публічного управління, який базується на інтеграції інструментів штучного інтелекту в архітектуру цифрової держави. Запропонований підхід передбачає

поетапне здійснення трьох логічно послідовних і взаємопов'язаних кроків, кожен з яких відіграє ключову роль у забезпеченні цілісності, практичної орієнтованості та наукової обґрунтованості запропонованої моделі. Перший етап зосереджений на описі структурних і функціональних компонентів перспективного механізму модернізації, що включає виявлення і класифікацію його складових елементів, які відповідають за стратегічне планування, нормативне регулювання, інституційне забезпечення, технологічну підтримку та реалізацію механізмів зворотного зв'язку у взаємодії між державою і громадянами. Другий етап передбачає розроблення гнучкої та адаптивної комбінації засобів впливу — правових, організаційних, управлінських, технологічних та інформаційно-аналітичних — з метою створення оптимального середовища для ефективної імплементації інструментів штучного інтелекту в публічне управління. У цьому контексті особливого значення набуває переосмислення традиційних механізмів ухвалення рішень, оперативного реагування на запити суспільства та забезпечення персоналізованого підходу до надання публічних послуг. Третій крок охоплює концептуалізацію процесу створення нової суспільної цінності через інтеграцію інтелектуальних технологій, що здатні підвищити результативність державної політики, забезпечити її відповідність реальним потребам громадян та посилити соціальний капітал завдяки цифровій відкритості, прозорості та інклюзивності. У результаті автором обґрунтовано власне визначення механізму модернізації як динамічної системи, що функціонує на основі інноваційних управлінських підходів, кібернетичних принципів та технологічних рішень, і слугує засобом формування нових суспільних цінностей, релевантних умовам інформаційного суспільства та викликам цифрової доби.

У даному науковому дослідженні вперше запропоновано та теоретично обґрунтовано цілісний методологічний підхід до формування механізму модернізації системи публічного управління шляхом поетапного впровадження штучного інтелекту в інфраструктуру надання цифрових

публічних послуг. Розроблений підхід ґрунтується на системному аналізі сучасних тенденцій цифровізації державного сектору, викликів інформаційного суспільства та необхідності підвищення адаптивності й ефективності управлінських процесів в умовах швидкоплинних соціально-економічних змін. Особлива увага приділена перегляду ролі людського ресурсу в межах публічних інституцій, який у контексті модернізованої цифрової моделі функціонування публічного управління розглядається як ключовий елемент координації, аналітики, контролю та забезпечення етичного виміру в прийнятті рішень, що автоматизуються. У межах дослідження запропоновано інноваційний алгоритм подальшого розвитку концепції доцільності впровадження штучного інтелекту у сферу надання цифрових публічних послуг, який включає структуровану послідовність аналітичних, правових, організаційних та технологічних етапів з метою забезпечення належного рівня ефективності, доступності та прозорості державного сервісу. Крім того, автором висунуто оригінальну концептуалізацію вдосконалення механізмів взаємодії між громадянами, які активно об'єднуються у неформальні цифрові спільноти за інтересами або цінностями, та інституціями публічного управління. Зазначені спільноти розглядаються як важливі учасники публічного дискурсу, джерела зворотного зв'язку та ініціатив, здатні відігравати активну роль у співтворенні політик, моніторингу їх реалізації та оцінюванні впливу управлінських рішень, що, у свою чергу, потребує переосмислення моделей комунікації, інструментів цифрової взаємодії та механізмів публічної участі в оновленій системі державного управління. Дістала подальший розвиток оцінка цифрової модернізації системи публічного управління крізь призму національної стратегії діджиталізації. Практична концептуалізація може набути масового характеру за умови прийняття відповідних нормативно-правових актів, а робота також містить пропонування способу правової модернізації у контексті запропонованих рішень, із використанням штучного інтелекту в інструментах цифрової держави в Україні.

Спираючись на логіку формування значущої суспільної цінності для сучасного соціуму, а також на фундаментальні принципи методології теорії управління та кібернетики, у дослідженні розроблено і обґрунтовано авторський концептуально-методологічний підхід до створення ефективного механізму модернізації системи публічного управління. Цей підхід передбачає всебічне врахування трансформаційних викликів, що постають перед державними інститутами в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та цифровізації усіх сфер суспільного життя. Особлива увага приділяється ролі штучного інтелекту як ключового драйвера інноваційного розвитку, здатного забезпечити якісно новий рівень прийняття управлінських рішень, підвищення прозорості та адаптивності органів влади до динамічних змін зовнішнього середовища. Інтеграція штучного інтелекту в інструменти цифрової держави розглядається як стратегічно важливий етап побудови інтелектуально орієнтованої моделі публічного управління, що базується на принципах відкритості, ефективності, технологічної нейтральності та сталого розвитку. У межах запропонованого підходу акцент зроблено на необхідності формування нормативно-правових, організаційних і технологічних засад для впровадження інтелектуальних цифрових рішень у процеси планування, реалізації, моніторингу та оцінювання політик і програм, що сприятиме підвищенню якості державних послуг, зміцненню довіри громадян до влади та формуванню цілісної цифрової екосистеми публічного управління.

Ключові слова: *механізм модернізації, штучний інтелект, система публічного управління, суспільна цінність, цифрова держава, е-врядування, правове регулювання, гібридні загрози, інформаційна політика, цифрова інфраструктура, цифрова трансформація.*